

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

БЕРЕСКУН Михайло Вікторович

УДК 332.01.324 : 338.24

**ОЦІНКА КОРПОРАТИВНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ**

Спеціальність 08.10.01 – Розміщення продуктивних сил
і регіональна економіка

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Донецьк – 2005

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті економіко-правових досліджень НАН України у відділі економіко-правових проблем (м. Донецьк).

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Савельєв Леонід Андрійович,
Інститут економіко-правових досліджень
НАН України, провідний науковий співробітник
відділу економіко-правових проблем (м. Донецьк)

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Амітан Веніамін Наумович,
Інститут економіко-правових досліджень
НАН України, завідувач відділу економіко-правових
проблем розвитку територіальних систем (м. Донецьк)

доктор економічних наук, професор
Дубіщев Віктор Петрович,
Полтавська філія Північно-Східного наукового центру
НАН України, заступник голови (м. Полтава)

Провідна установа – Інститут регіональних досліджень НАН України,
відділ регіональної соціально-економічної політики
і територіального управління (м. Львів).

Захист відбудеться “**26**” *квітня 2005 року о 14 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.170.01 в Інституті економіко-правових досліджень НАН України за адресою: 83048, м. Донецьк, вул. Університетська, 77.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Інституту економіко-правових досліджень НАН України за адресою: 83048, м. Донецьк, вул. Університетська, 77.

Автореферат розісланий “**25**” *березня 2005 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Граніш В.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Загальною метою реструктуризаційних процесів в Україні виступає розбудова соціально орієнтованої економіки, основою якої виступає розмаїття форм власності на засоби виробництва. В процесі реструктуризації велика кількість колишніх державних підприємств змінює форму власності. Так, станом на початок 2004 року 88 відсотків промислової продукції у Донецькому регіоні вироблялося саме на недержавних підприємствах, одночасно 71 відсоток колишніх державних підприємств, окрім форми власності, змінили також і форму організації господарської діяльності, трансформувались у корпоративні структури. Тому справедливим може бути твердження про те, що в Донецькому регіоні триває процес корпоративної реструктуризації економіки. В умовах, коли корпоративна реструктуризація стає змістом ринкових перетворень, а корпоративні структури стають основою економіки регіону, оцінка корпоративної реструктуризації економіки регіону набуває важливого наукового значення.

Вивченню проблем, пов'язаних з реструктуризацією економіки регіону присвячені дослідження багатьох вчених, серед яких слід назвати О. Алімова, А. Акмаєва, Б. Адамова, В. Амітана, П. Беленького, Є. Бойка, В. Василенка, А. Гранберга, Ю. Денисова, М. Долішнього, В. Дубіщева, У. Ізарда, Б. Кліяненка, М. Козоріз, В. Мамутова, М. Прокопенка, Л. Савельєва, І. Тюнєна, І. Швець. Однак на сьогоднішній день недостатньо вивченим залишається питання оцінки корпоративної реструктуризації економіки на регіональному рівні.

Для подальшого проведення змістовної реструктуризації економіки регіонів потрібен постійний моніторинг досягнутих результатів з метою визначення реакцій регіональної економічної системи на ті чи інші регулюючі заходи. У сучасних умовах саме оцінка корпоративної реструктуризації економіки регіону може бути використана, як інструмент такого моніторингу. Тому наукові дослідження щодо визначення оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону є важливим напрямком розвитку сучасної економічної теорії та практики, що підтверджує актуальність обраної теми, визначає мету і завдання дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Інституту економіко-правових досліджень НАН України за темою 3.1.10.20. “Забезпечення взаємозв'язку основних законодавчих актів, регламентуючих економічні відносини” (номер державної реєстрації 0102U005361), де дисертант брав участь, як співвиконавець. Внеском автора в розробку цієї теми є обґрунтування основних засад комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону, а також пропозиції по створенню міжгалузевої регіональної корпорації.

Мета і завдання дослідження. Метою проведеного дослідження є розробка теоретичних, науково-методичних та практичних положень по формуванню комплексного підходу до оцінки

корпоративної реструктуризації економіки регіону на основі аналізу кількісних і якісних показників, які характеризують економічні процеси, що відбуваються на мікро- і макрорівні.

Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні завдання:

сформульовано визначення поняття “корпоративна реструктуризація економіки регіону”;

обґрунтовано необхідність використання комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону;

доведено взаємозв’язок і визначена ступінь впливу процесу роздержавлення власності на процес корпоративної реструктуризації економіки регіону;

обґрунтовано можливість використання для корпоративної реструктуризації економіки регіону прийомів регіонального менеджменту і маркетингу;

визначено кількісну оцінку корпоративної реструктуризації на мікрорівні;

оцінено результати діяльності великих корпоративних підприємств;

встановлено кількісну і якісну оцінку корпоративної реструктуризації на макрорівні;

визначено ознаки віднесення господарюючих суб’єктів до класу ефективних власників;

удосконалено класифікацію корпорацій у залежності від цілей функціонування;

обґрунтовано напрямки подальшої трансформації корпорацій в економіці регіону;

розроблено концепцію створення в економіці регіону нового господарського органу – міжгалузевої регіональної корпорації.

Об’єктом наукового дослідження є організаційно-економічні процеси, що супроводжують корпоративну реструктуризацію економіки регіону.

Предметом дослідження є методи, які дозволяють оцінити наслідки корпоративної реструктуризації економіки регіону.

Методологія і методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є діалектичний метод пізнання дійсності, системний підхід до вивчення господарських процесів, фундаментальні положення економічної теорії та регіональної економіки України.

Багатоаспектність явища, що аналізується, обумовила необхідність комплексного використання у роботі різноманітних методів дослідження. Основними з них є: системного аналізу (при визначенні ступеня впливу процесу роздержавлення на хід корпоративної реструктуризації економіки регіону); середніх та відносних величин та динамічних рядів (при дослідженні результатів функціонування корпорацій в економіці регіону); аналітичний та метод логічних узагальнень (при дослідженні процесу трансформації корпорацій та обґрунтуванні подальших напрямків розвитку цього процесу); графічний та порівняльного аналізу (при дослідженні тенденцій розвитку економіки Донецького регіону); моделювання (для розробки концепції створення в економіці регіону міжгалузевої регіональної корпорації).

Дисертацію виконано на основі аналізу статистичних даних Державного комітету по статистиці України та Головного управління статистики у Донецькій області, матеріалів монографічних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, а також нормативних документів, які регламентують розподіл повноважень між рівнями управління у державі та господарську діяльність суб'єктів господарювання всіх форм власності.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному використанні комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону на мікро- і макрорівні, який ґрунтується на сукупності кількісних і якісних показників, а також у розробці заходів, спрямованих на підвищення ефективності корпоративної реструктуризації економіки регіону.

Науковою новизною характеризуються наступні результати виконаного дослідження:

вперше:

запропоновано поняття “корпоративна реструктуризація економіки регіону”, під яким розуміється здійснення якісних та сутнісних структурних змін на різних рівнях регіональної економічної системи з метою підвищення ефективності її функціонування за рахунок використання економічного потенціалу корпоративної форми організації господарської діяльності, що дозволило узагальнити результати попередніх наукових досліджень процесів реструктуризації економіки регіону та обґрунтувати комплексний підхід до їх оцінки;

визначено оцінку корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону шляхом аналізу кількісних і якісних показників, що характеризують її ефективність на мікро- та макрорівні, що дозволило виявити резерви підвищення її ефективності;

визначені ознаки належності суб'єктів господарювання до класу ефективних власників на передприватизаційному етапі, до яких віднесені: 1) наявність науково обґрунтованої стратегії розвитку об'єкту приватизації; 2) наявність кваліфікованого менеджменту, спроможного реалізувати розроблену стратегію; 3) наявність достатніх для реалізації стратегії фінансових ресурсів, що дозволило визначити шляхи підвищення ефективності процесу роздержавлення власності в економіці регіону;

розроблено концепцію створення в економіці регіону нового господарського органу – міжгалузевої регіональної корпорації, яка передбачає впровадження на регіональному рівні принципів корпоративного управління, що дозволить використати економічний потенціал корпоративної форми господарювання для забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку регіону;

удосконалено:

класифікацію корпоративних структур залежно від цілей функціонування шляхом розмежування класичних корпорацій на автономні й публічні, визначені їх основні переваги і недоліки, що дозволяє точніше оцінити корпоративну реструктуризацію економіки Донецького регіону;

дістали подальшого розвитку:

обґрунтування необхідності трансформації автономних і перехідних корпоративних структур у публічні корпорації шляхом впровадження як корпоративного управління, так і податкового їх стимулювання до виплати дивідендів, що дозволяє найповніше використовувати потенціал корпоративної форми господарювання на мікрорівні;

обґрунтування необхідності використання у процесі корпоративної реструктуризації економіки регіону прийомів регіонального менеджменту і маркетингу, якими є: 1) застосування на регіональному рівні принципів корпоративного управління; 2) врахування територіального розподілу праці; 3) виявлення місцевих переваг; 4) залучення у регіон нових економічних агентів, що дозволяє повніше реалізувати переваги корпоративної форми господарювання на регіональному рівні.

Практичне значення отриманих результатів. Основні положення дисертації, які стосуються використання елементів механізму корпоративного управління економікою регіону знайшли практичне застосування при розробці та реалізації програм соціально-економічного розвитку територій (довідка Управління з питань майна комунальної власності виконавчого апарату Донецької обласної ради № к211 / 06 кс від 02.06.04 р.).

Визначені в дисертації ознаки віднесення суб'єктів господарювання до класу ефективних власників використовуються при проведенні конкурсів і аукціонів серед претендентів на державне і комунальне майно, що приватизується (довідка Управління міського майна Маріупольської міської ради № 09-4/22 від 20.09.2004 р.).

Запропоновані у дисертації методичні підходи до визначення об'єктів, цілей та завдань регіональної стратегії розвитку використані при розробці плану економічного та соціального розвитку м. Маріуполя на 2005 р. (довідка Маріупольської міської ради № 03-1272-04 від 23.09.2004 р.).

Результати наукового дослідження використовуються у навчальному процесі при підготовці спеціалістів у Приазовському державному технічному університеті МОН України при викладанні курсів: “Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка” та “Організаційно-економічний механізм функціонування ринку” (довідка № 73/35-1358 від 21.05.04 р.).

Результати наукового дослідження можуть бути використані у навчальних програмах економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Особистий внесок здобувача. Теоретичні обґрунтування, практичні розробки, висновки та рекомендації, які містяться у роботі, одержані автором самостійно на основі вивчення, аналізу та узагальнення теоретичного та практичного матеріалу.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи були викладені у доповідях та обговорювалися на науково-практичній конференції “Україна наукова 2001” (Дніпропетровськ, 2001 р.); міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми і досвід місцевого самоврядування в Східноукраїнському регіоні” (Донецьк, 2001 р.); всеукраїнській нау-

ковій конференції “Проблеми управління регіональним економічним і соціальним розвитком” (Рівне, 2003 р.); міжнародній науково-практичній конференції “Місто, регіон, держава: проблеми розподілу повноважень” (Донецьк-Святогірськ, 2003 р.), а також на щорічних наукових конференціях професорсько-викладацького складу Приазовського державного технічного університету МОН України (Маріуполь, 2000, 2001, 2002, 2003 рр.).

Публікації. За результатами виконаного дослідження опубліковано 9 наукових праць (7 – у наукових фахових виданнях) загальним обсягом 2,8 др. арк., які особисто належать автору.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 158 найменувань, викладена на 150 сторінках комп'ютерного тексту, містить 16 таблиць, 18 рисунків, додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** розкрито актуальність теми дисертації, сформульовано мету і завдання дослідження, охарактеризовано наукову новизну та практичну цінність отриманих результатів.

Розділ 1. Теоретичні основи корпоративної реструктуризації економіки регіону. Успішне функціонування в Україні ринкової економіки безпосередньо пов'язано з виникненням та прискореним розвитком корпорацій. У роботі досліджено суть корпоративної форми господарювання та її переваги у порівнянні з іншими формами організації господарської діяльності. Визначено, що великі, потужні корпорації є основою економічних систем більшості розвинутих країн світу, запорукою їхньої стабільності і подальшого розвитку.

Для характеристики процесів становлення в Україні ринкової економіки більшість вчених оперує поняттям “реструктуризація економіки”. Але визначення оцінки процесів, що тривають на регіональному рівні, потребує конкретизації цього терміну з урахуванням напрямків процесів реструктуризації. У роботі запропоновано використовувати термін “корпоративна реструктуризація економіки регіону”. Під корпоративною реструктуризацією економіки регіону пропонується розуміти здійснення якісних та сутнісних структурних змін на різних рівнях регіональної економічної системи з метою підвищення ефективності її функціонування за рахунок використання економічного потенціалу корпоративної форми організації господарської діяльності. Велика кількість та різноманітна природа триваючих змін обумовлюють необхідність використання комплексного підходу при проведенні оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону. Блок-схему формування комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону наведено на рис. 1.

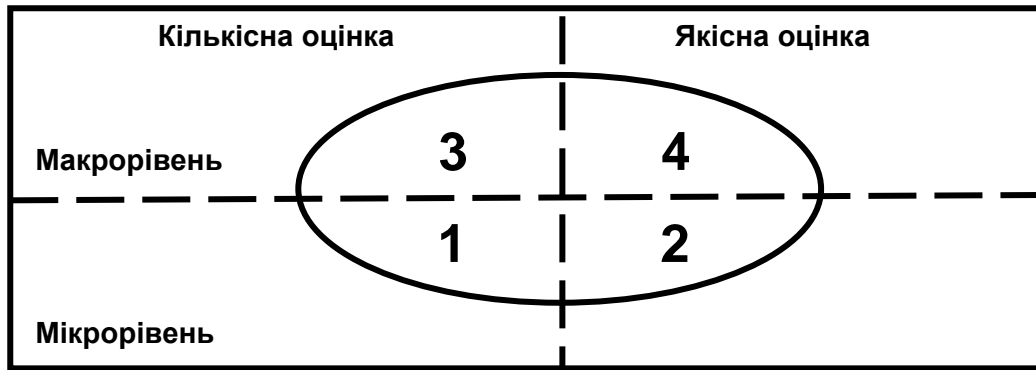

Рис. 1. Блок-схема формування комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону

Кожен з оціночних блоків має у своєму складі декілька показників.

Блок 1 – кількісна оцінка на мікрорівні. До цього блоку відносяться такі показники: кількість приватизованих об'єктів за роками, кількість приватизованих об'єктів за способом здійснення приватизації, кількість приватизованих об'єктів за формами власності.

Блок 2 – якісна оцінка на мікрорівні визначається наступними показниками: динамікою випуску продукції корпоративними підприємствами, динамікою прибутку корпоративних підприємств, динамікою рентабельності корпоративних підприємств.

Блок 3 – кількісна оцінка на макрорівні. Включає до свого складу наступні показники: обсяги продукції промисловості у фактичних цінах, інвестиції в основний капітал, фінансовий результат.

Блок 4 – якісна оцінка на макрорівні визначається за допомогою наступних показників: динаміки середньомісячної заробітної плати робітників, динаміки індексу споживчих цін, частки збиткових підприємств, структури промислового виробництва за формами власності

Комплексний підхід до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону полягає у поєднанні кількісних і якісних показників, які характеризують корпоративну реструктуризацію економіки регіону на мікро- і макрорівні. Його застосування дозволило провести оцінку корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону та розробити заходи, спрямовані на підвищення її ефективності.

У дослідженні обґрунтовано, що ключовим фактором корпоративної реструктуризації виступає роздержавлення економіки, яке можна визначити, як поступову, комплексну зміну механізмів державного втручання у процеси виробництва, розподілу, обміну та споживання. Основною складовою процесу роздержавлення економіки регіону є процес роздержавлення власності, який можна визначити як багатогранний процес зміни функцій управління об'єктами з метою підвищення ефективності їхнього функціонування. Для підсилення відповідних функцій запропоновано: провести розподіл повноважень між державним та регіональним рівнями управління; передати на

регіональний рівень більшість функцій, що стосуються тактичного управління; використовувати економічні методи в практиці територіального управління.

Відзначено величезний вплив на економіку регіону підприємств недержавних форм власності, а серед них – корпоративних суб'єктів господарювання, що обумовлює необхідність використання в процесі корпоративної реструктуризації прийомів регіонального менеджменту та маркетингу, шляхом: 1) застосування на регіональному рівні принципів корпоративного управління; 2) врахування територіального розподілу праці; 3) виявлення місцевих переваг; 4) залучення у регіон нових економічних агентів. Використання названих прийомів при проведенні корпоративної реструктуризації економіки регіону дозволяє реалізувати переваги корпоративної форми господарювання на регіональному рівні.

Розділ 2. Аналіз функціонування економіки регіону за умов корпоративної реструктуризації. Для проведення аналізу та оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону використовувався комплексний підхід. Відповідно до нього оцінка проводилась за чотирма напрямками: кількісна оцінка на мікрорівні, якісна оцінка на мікрорівні, кількісна оцінка на макрорівні та якісна оцінка на макрорівні.

Для проведення кількісної оцінки корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону на мікрорівні були проаналізовані результати приватизації, яка відіграє роль основного інструмента роздержавлення власності, і, відповідно, корпоративної реструктуризації економіки регіону.

Аналіз приватизаційних процесів у Донецькому регіоні засвідчив про їх високу інтенсивність. За період 1992-2004 рр. було приватизовано 9893 об'єкта, тобто в середньому 825 об'єктів на рік. У процесі приватизації 7015 об'єктів (71 відсоток від загальної кількості приватизованих) перейшли до колективної форми власності, тобто трансформувалися у корпоративні структури. Переважаючими в Донецькому регіоні стали неконкурентні засоби приватизації до яких віднесені: викуп об'єктів приватизації товариством покупців; викуп об'єктів приватизації згідно з альтернативним планом; викуп державного майна, яке було передано в оренду з викупом. За допомогою таких засобів було приватизовано 6480 об'єктів (65,5 відсотка від загальної кількості приватизованих об'єктів). Переважно неконкурентна приватизація стала однією з причин того, що велика кількість об'єктів не потрапили до ефективних власників.

Для якісної оцінки корпоративної реструктуризації на мікрорівні проведено аналіз роботи корпоративних підприємств Донецького регіону за період 2001-2003 рр. (табл. 1). Базою для аналізу були обрані дев'ять найбільших корпоративних підприємств Донецького регіону, сукупний обсяг виробництва яких у 2001-2003 рр. складав більше ніж 60 відсотків від загального промислового виробництва Донецької області.

Отримані результати свідчать, що за період 2001-2003 рр. темп приросту сукупного доходу розглянутої групи корпоративних підприємств Донецького регіону склав 42,1 відсотка (табл. 2). У 2002 р. мало місце зниження доходу розглянутої групи корпоративних підприємств порівняно з 2001 р. на 4,1 відсотка. Таке зниження було обумовлене, насамперед, зовнішніми чинниками. Більшість із розглянутих корпоративних підприємств належать до металургійної галузі, розвиток якої у 2002 р. стримувався, насамперед, із-за скорочення обсягів експорту через квотування та антидемпінгові розслідування. Слід також зазначити зростання цін на сировину, залізничні перевезення та електроенергію. Крім того, у 2002 р. були змінені умови податкового експерименту в гірничо-металургійному комплексі, через що багато підприємств вирішили достроково вийти з нього. Але вже у 2003 р. темп приросту доходу розглянутої групи підприємств порівняно з 2002 р. склав 48 відсотків. Це стало можливим завдяки значному росту доходів металургійних підприємств, обумовленому збільшенням попиту на метал як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках.

Темп приросту прибутку розглянутої групи корпоративних підприємств регіону за період 2001-2003 рр. становив 379,7 відсотка. У 2002 р. порівняно з 2001 р. темп приросту становив 25,1 відсотка. У 2003 р. порівняно з 2002 р. на всіх підприємствах спостерігався приріст розмірів прибутку, темп якого склав 283,6 відсотка.

Рентабельність діяльності розглянутих корпоративних підприємств Донецького регіону також постійно зростала. За період 2001-2003 рр. приріст рентабельності розглянутих підприємств склав 4,2 відсотка.

Таблиця 2

Показники якісної оцінки корпоративної реструктуризації на мікрорівні, %*

Показники	2002 р. до 2001 р.	2003 р. до 2002 р.	2003 р. до 2001 р.
Темпи приросту доходу	-4,1	48,0	42,1
Темпи приросту прибутку	25,1	283,6	379,7
Приріст рентабельності	0,5	3,6	4,2

* Розраховано за даними табл. 1

Таблиця 1

Показники результативності корпоративної реструктуризації*

№ з/п	Назва підприємства	Валовий дохід, млн. грн.			Прибуток, млн. грн.			Рентабельність, %		
		2001 р.	2002 р.	2003 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2001 р.	2002 р.	2003 р.
1	ВАТ "ММК ім. Ілліча"	4 895 222	5 667 167	8 283 901	12 813	257 243	820 317	0,26	4,54	9,90
2	ВАТ "Азовсталь"	3 921 295	3 676 416	5 470 301	346 374	53 753	256 442	8,83	1,46	4,69
3	ВАТ СП "Метален"	476 796	686 165	1 294 864	121 963	126 078	364 361	25,58	18,37	28,14
4	Корпорація "ІСД"	9 899 874	6 717 042	8 292 067	-104 202	11 776	141 005	-1,05	0,18	1,70
5	ВАТ "Концерн "Стірол"	1 072 263	1 164 491	1 553 297	75 724	20 990	195 154	7,06	1,80	12,56
6	ЗАТ "ММЗ "Істіл-Україна"	369 238	584 148	862 610	-40 780	12 028	65 373	-11,04	2,06	7,58
7	ВАТ "АРС"	2 846 349	2 524 274	4 089 618	-13 208	436	72 378	-0,46	0,02	1,77
8	ВАТ "Маркохім"	570 710	581 859	951 102	22 955	24 531	49 069	4,02	4,22	5,16
9	ВАТ "Донецьксталь-метзавод"	-	1 476 827	3 366 782	-	20 455	58 585	-	1,39	1,74
	У цілому по групі підприємств	24 051 747	23 078 89	34 164 542	421 639	527 290	2 022 684	1,75	2,28	5,92

* Наведені дані розраховані на основі джерел:

Кращі компанії України за обсягами валового доходу у 2002 р. // ТОП – 100. Рейтинг кращих компаній України. – 2003. - № 1 (24 червня). – С. 26 – 27.

Кращі компанії України за обсягами прибутку у 2002 р. // ТОП – 100. Рейтинг кращих компаній України. – 2003. - № 1 (24 червня). – С. 28 – 29.

Кращі компанії України за обсягами валового доходу у 2003 р. // ТОП – 100. Рейтинг кращих компаній України. – 2004. - № 2 (22 червня). – С. 18 - 19.

Кращі компанії України за обсягами прибутку у 2003 р. // ТОП – 100. Рейтинг кращих компаній України. – 2004. - № 2 (22 червня). – С. 20 - 21.

Наведені показники свідчать про досить високу ефективність корпоративної реструктуризації економіки регіону на мікрорівні. Для визначення оцінки корпоративної реструктуризації на макрорівні було розглянуто показники, що характеризують кількісну і якісну складову такої оцінки (див. табл. 3, 4, 5).

Встановлено, що, починаючи з 2000 р., мало місце зростання основних показників, які характеризують кількісну складову оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону (табл. 3), що дозволяє зробити висновок про високу інтенсивність цього процесу. Визначено, що недержавні корпоративні підприємства є найприбутковішими в економіці Донецького регіону. Зростання цін на сировину, електроенергію та транспортні послуги, а також зміни у податковому законодавстві обумовили зниження фінансових результатів корпоративних підприємств регіону протягом 2000-2002 рр. Але зростання зовнішнього та внутрішнього попиту, насамперед, на продукцію металургійних та машинобудівельних підприємств дозволило корпоративним підприємствам Донецького регіону отримати в 2003 р. позитивний фінансовий результат у розмірі 3504 млн. грн, що на 59,7 відсотка перевищує результат 2000 р. Визначено, що для подальшого підвищення прибутковості діяльності корпорацій потрібне зниження собівартості продукції за рахунок впровадження у виробництво нової техніки і технологій, що потребує великої кількості інвестиційних ресурсів для проведення переоснащення корпорацій на новій технологічній основі. Основними шляхами залучення інвестицій є додаткова емісія акцій та впровадження в практику господарювання принципів корпоративного управління.

Якісні показники свідчать про високу ефективність корпоративної реструктуризації економіки регіону на макрорівні. Так за період 2000-2003 рр. темпи росту споживчих цін були нижчими за темпи росту середньомісячної заробітної плати (табл. 4), що свідчить про підвищення життєвого рівня населення. Знижується також частка збиткових підприємств, що свідчить про підвищення ефективності функціонування економіки регіону.

Одним із результатів корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону стала зміна структури промислового виробництва за формами власності (табл. 5). Після завершення масової приватизації переважна більшість промислової продукції Донецького регіону вироблялась на підприємствах з колективною формою власності. У 2000 р. 85,5 відсотка промислової продукції Донецького регіону виробляли корпоративні підприємства. У 2003 р. питома вага корпоративних підприємств у промисловому виробництві Донецького регіону зросла до 88,3 відсотка.

**Основні показники кількісної оцінки корпоративної
реструктуризації на макрорівні**

Показники	Роки			
	2000	2001	2002	2003
Продукція промисловості (у фактичних цінах) по повному колу підприємств, млн. грн.	27493,5	35489,4	38593,8	54915,8
У тому числі продукція корпоративних підприємств, млн. грн.	23506,9	31301,7	33808,2	48490,7
Питома вага продукції корпоративних підприємств у загальному обсязі промислового виробництва регіону, %.	85,5	88,2	87,6	88,3
Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млн. грн.	2901,0	3711,4	4229,3	6111,2
У тому числі інвестиції корпоративних підприємств, млн. грн.	1885,7	2486,6	2920,1	4221,5
Питома вага інвестицій корпоративних підприємств у загальному обсязі інвестицій регіону, %	65,0	67,0	69,0	69,1
Фінансовий результат по повному колу підприємств, млн. грн.	1129,9	1183,2	84,3	2580,3
У тому числі за формами власності, млн. грн.:				
- колективна	2193,6	1835,9	651,0	3504,0
- приватна	20,1	64,3	94,3	86,9
- комунальна	24,9	-112,2	-140,9	-196,1
- державна	-1102,5	-605,1	-513,1	-812,5
- інші	-6,2	-3,3	-7,0	-2,0

Таблиця 4

**Основні показники якісної оцінки корпоративної
реструктуризації на макрорівні, %**

Показники	Роки			
	2000	2001	2002	2003
Індекс споживчих цін	123,6	107,4	99,5	108,8
Індекс середньомісячної заробітної плати (в цілому по регіону)	111,0	112,3	112,6	112,0
Індекс середньомісячної заробітної плати на приватизованих підприємствах	115,4	122,6	116,5	128,4
Частка збиткових підприємств	47,1	35,0	36,5	36,2

Таблиця 5

**Структура промислового виробництва Донецького регіону
за формами власності, %**

Форми власності	Роки			
	2000	2001	2002	2003
Колективна власність	85,5	88,2	87,6	88,3
Державна власність	13,6	10,0	11,3	10,7
Приватна власність	0,7	0,8	0,2	0,2
Комунальна власність	0,1	1,0	0,9	0,8
Власність юридичних осіб інших країн	0,1	0,0	0,0	0,0
У цілому по промисловості	100,0	100,0	100,0	100,0

Наведені данні свідчать про визначальну роль корпоративних підприємств в економіці Донецького регіону. Тенденція до зростання питомої ваги корпоративних підприємств у промисловому виробництві регіону свідчить про визнання новими власниками переваг корпоративної форми ведення господарської діяльності і подальше зміцнення корпоративних підприємств.

Отримані результати свідчать про масштабність процесів корпоративної реструктуризації і їх загальний позитивний вплив на економіку регіону. Проведений аналіз дозволив також зробити висновок про досить високу ефективність корпоративної реструктуризації економіки регіону.

Розділ 3. Підвищення ефективності корпоративної реструктуризації економіки регіону.

Одним із засобів підвищення ефективності корпоративної реструктуризації на мікрорівні вважається удосконалення процедури приватизації державного та комунального майна. Для цього запропоновано проводити передприватизаційну оцінку суб'єктів господарювання з метою виділення ефективних власників. До ефективних власників запропоновано відносити фізичних та юридичних осіб, що претендують на визначений об'єкт, які зацікавлені у його подальшому функціонуванні і мають у своєму розпорядженні достатню кількість всіх видів ресурсів, необхідних для його стійкого розвитку. У роботі також визначені ознаки віднесення суб'єктів господарювання до класу ефективних власників. Такими ознаками є: 1) наявність науково обґрунтованої стратегії розвитку організації; 2) наявність кваліфікованого менеджменту, здатного реалізувати розроблену стратегію; 3) наявність достатньої (для реалізації стратегії) кількості фінансових та людських ресурсів. Використання наведених ознак дозволить передавати майно, що приватизується, власникам, здатним забезпечити його ефективне використання.

Залежно від цілей, які переслідують власники корпорацій, всю різноманітність корпоративних структур можна класифікувати у три типи – класичні (підприємницькі), етатистські (державні) і креативні (творчі):

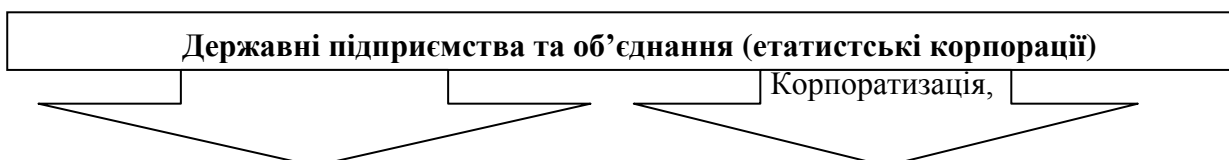
1. Власники класичних корпорацій прагнуть примноження свого капіталу;
2. Власником етатистських корпорацій є держава, тому основною метою їхнього функціонування є виконання державних завдань;

3. Власники креативних корпорацій прагнуть творчої реалізації та винаходу нових продуктів і технологій.

Але існуюча класифікація потребує уточнення. Згідно з цією класифікацією, до класичних корпорацій віднесені також і невеликі корпоративні структури, що для свого розвитку використовують лише власний капітал та кредитні ресурси фінансових установ. Такими структурами є: товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, командитні товариства, повні товариства, закриті акціонерні товариства; надвеликі корпоративні структури, які для свого розвитку можуть залучати фактично необмежені ресурси фондового ринку – відкриті акціонерні товариства. Тобто, класичні корпорації, у свою чергу, можуть бути розділені на автономні (товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, командитні товариства, повні товариства, закриті акціонерні товариства) та публічні (відкриті акціонерні товариства).

Установлено, що результатом корпоративної реструктуризації стало створення в економіці Донецького регіону великої кількості корпорацій, які за організаційно-правовою формою є публічними класичними корпораціями (відкриті акціонерні товариства), а за економічною сутністю не є такими. Такий висновок зроблено через те, що відкриті акціонерні товариства практично не використовують фондовий механізм розвитку, тобто не залучають значні інвестиційні ресурси шляхом випуску акцій. Нові емісії проводяться з метою перерозподілу вже існуючого капіталу. Запропоновано класифікувати такі корпорації як перехідні. Основними рисами перехідних корпорацій є: закритість інформації, непрозорість та недоступність для сторонніх, виведення основних фінансових потоків з-під оподаткування; повне протиставлення власників капіталу та найманих працівників; орієнтація на внутрішні ресурси, відмова від використання коштів акціонерів.

Визначено, що для економіки Донецького регіону найбільш прийнятними є класичні публічні корпорації, оскільки саме вони забезпечують ефективне функціонування крупних промислових комплексів недержавної форми власності. Тому доцільно і надалі трансформувати суб'єкти господарювання перехідного типу (колишні державні підприємства, перетворені на акціонерні товариства у процесі корпоратизації та приватизації) у публічні корпорації. Принципова схема такої трансформації наведена на рис. 2.

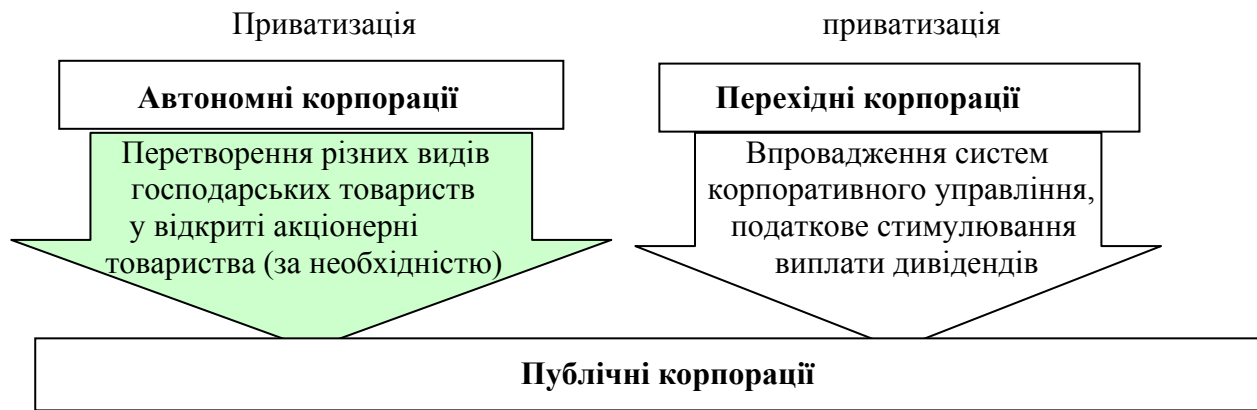

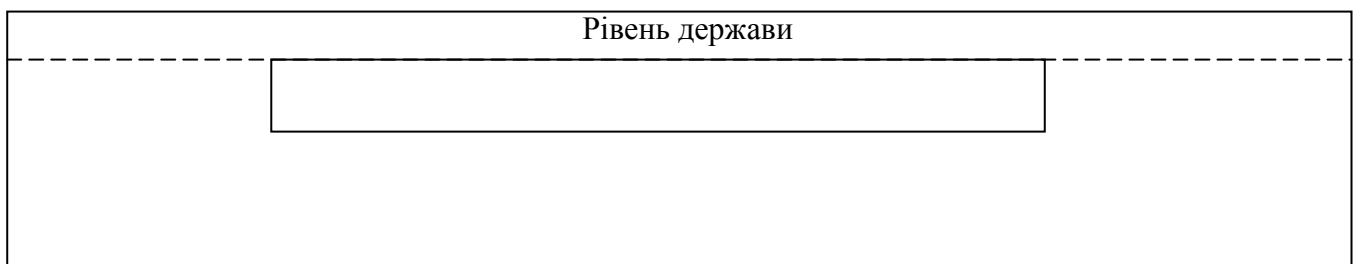
Рис. 2. Механізм трансформації державних підприємств у публічні корпорації

Для підвищення ефективності корпоративної реструктуризації на макрорівні та реалізації в економіці Донецького регіону прийомів регіонального менеджменту і маркетингу запропоновано створити у Донецькому регіоні новий господарський орган – міжгалузеву регіональну корпорацію, що здійснювала б економічне управління регіональним розвитком.

Корпорація може згрупувати зусилля підприємств і різних регіональних організацій у вирішенні низки регіональних проблем, забезпечити самостійне рішення багатьох господарських питань, що не під силу окремим організаціям. Принципова схема такої корпорації наведена на рис. 3.

Визначено, що співзасновниками нової господарської структури, крім зацікавлених підприємств регіону, можуть бути органи державної влади й органи місцевого самоврядування. Основним завданням діяльності такої корпорації повинно стати підвищення ефективності використання природно-ресурсного, виробничого, фінансового і людського потенціалу регіону з метою підвищення рівня життя населення. Основою функціонування цієї корпоративної структури стане реалізація принципу довірчих відносин між всіма рівнями управління. На основі відповідних договорів відбувається розподіл повноважень по управлінню економікою регіону між Кабінетом Міністрів України, державними органами управління в регіоні і новою корпоративною структурою. Нова структура повинна бути публічною корпорацією, що дозволить реалізувати капіталотворчу функцію на регіональному рівні. При цьому основними напрямками інвестиційної діяльності міжгалузевої регіональної корпорації можуть стати:

- сприяння малому бізнесу і приватному підприємництву (організація бізнес-інкубаторів);
- будівництво доріг;
- модернізація і переозброєння промислових підприємств;

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Повноваження по управлінню держмайном,
яке розташоване на території області
(за виключенням казенних підприємств)

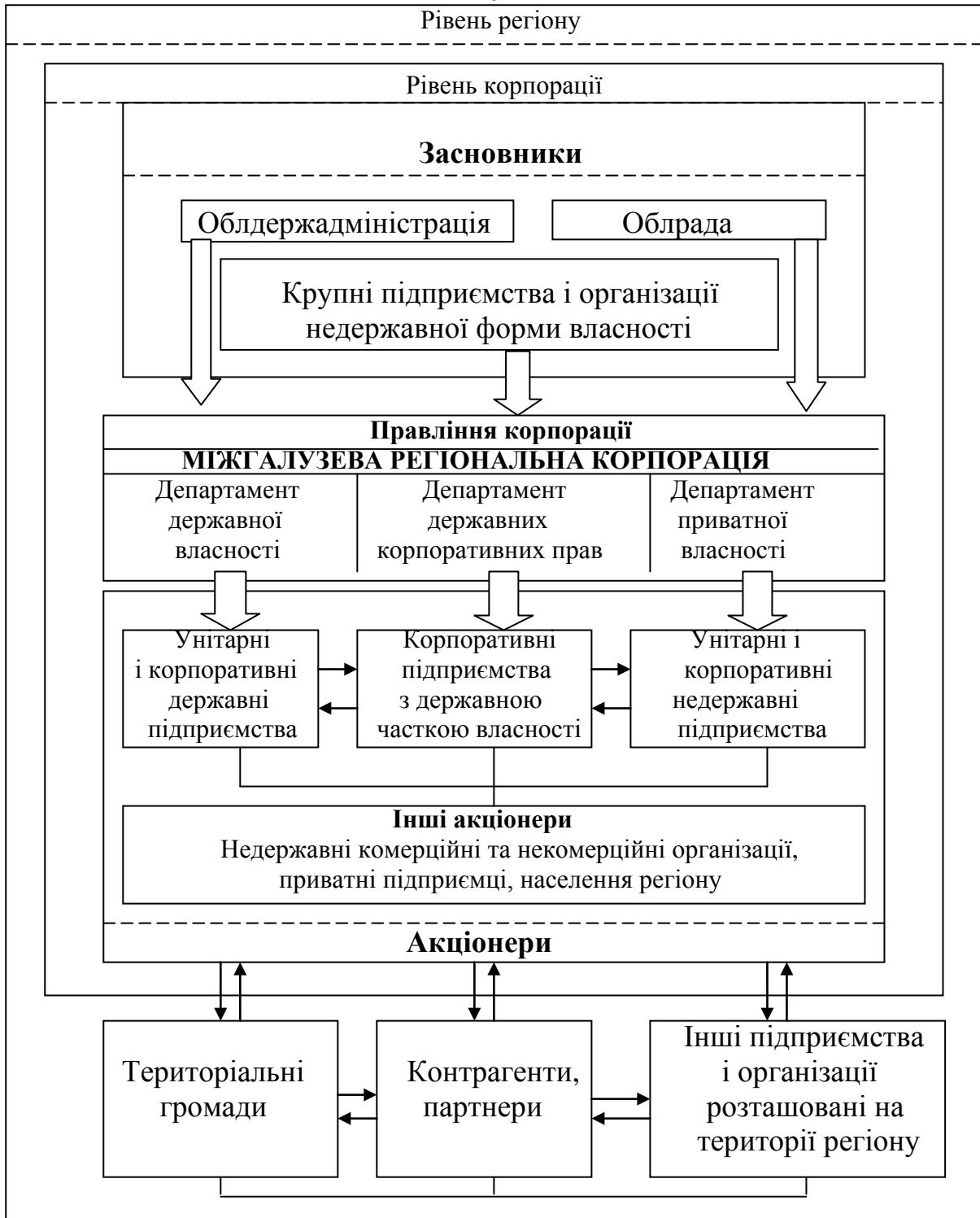

Рис. 3. Принципова схема формування міжгалузевої регіональної корпорації

- часткове фінансування розвитку територіальних громад (суспільний транспорт, водопостачання і каналізація, телекомунікації і Інтернет, засоби зв'язку і передачі інформації);

- розвиток нових виробництв, венчурне фінансування перспективних проєктів;
- надання довгострокових кредитів;
- іпотечне кредитування.

Першочерговим правом доступу до кредитних ресурсів будуть володіти засновники й акціонери корпорації, що не виключає можливості використання корпоративних кредитних ресурсів іншими юридичними і фізичними особами. Основними джерелами прибутку міжгалузевої регіональної корпорації можуть стати:

1. Частина прибутку, одержуваного державними підприємствами, яка буде передаватися у розпорядження корпорації;
2. Дивіденди по акціях і частках, що належать державі в капіталі недержавних підприємств і організацій;
3. Відрахування від прибутку інших учасників корпорації;
4. Частина прибутку, одержувана у результаті інвестування фінансових ресурсів у виробничу і невиробничу діяльність;
5. Частина прибутку, одержувана регіональними банками, страховими компаніями.

Апарат корпорації повинний займатися організацією зовнішньоекономічних зв'язків, забезпеченням консолідованих дій для проникнення і завоювання міцних позицій на закордонних ринках. Він має здійснювати допомогу по захисту інтересів членів корпорації у відповідних державних і міждержавних органах.

Проведені дослідження дозволили виявити резерви підвищення ефективності корпоративної реструктуризації економіки регіону на мікро- і макрорівні. Запропоновані в роботі заходи щодо підвищення ефективності корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону отримали позитивну оцінку Донецької обласної ради та Маріупольської міської ради.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове розв'язання наукової задачі, що полягає в обґрунтуванні комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону, а також розробці заходів, спрямованих на підвищення ефективності корпоративної реструктуризації економіки регіону. При вирішенні наукової задачі дисертантом обґрунтовані нові наукові положення і пропозиції щодо напрямків подальшого розвитку економіки регіону в умовах корпоративної реструктуризації. Головними науковими і практичними результатами є визначення сукупності кількісних і якісних показників для оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону, а також пропозиції по використанню переваг корпоративної форми організації господарської діяльності на регіональному рівні.

На основі проведеного дослідження сформульовані наступні висновки.

1. Корпоративна реструктуризація економіки регіону становить собою процес здійснення глибоких сутнісних і якісних змін на всіх рівнях регіональної економічної системи з метою підвищення ефективності її функціонування за рахунок використання економічного потенціалу корпоративної форми організації економічної діяльності. Виходячи з того, що корпоративна реструктуризація є одним з елементів ринкових реформ, вона потребує відповідної оцінки із застосуванням комплексного підходу до її проведення.

2. Виконані дослідження дозволяють сформулювати основи комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону. Доведено, що така оцінка має проводитись на мікро- і макrorівні, та використовувати сукупність кількісних і якісних показників.

3. Доведено, що основою корпоративної реструктуризації економіки регіону є процес роздержавлення власності. Саме цей процес, через посередництво приватизації, дозволив колишнім державним підприємствам та об'єднанням трансформуватись у різноманітні корпоративні структури.

4. На основі узагальнення зарубіжного та вітчизняного досвіду зроблено висновок про можливість використання для корпоративної реструктуризації економіки регіону прийомів регіонального менеджменту і маркетингу шляхом: 1) застосування на регіональному рівні принципів корпоративного управління; 2) врахування територіального розподілу праці; 3) виявлення місцевих переваг; 4) залучення у регіон нових економічних агентів.

5. Оцінка корпоративної реструктуризації економіки регіону на мікрорівні була здійснена шляхом аналізу кількісних показників, які характеризують процес приватизації. За період з 1992 по 2004 рр. в економіці Донецького регіону було приватизовано 9893 об'єкта 71 відсоток з яких (7015 об'єктів) трансформувалися у корпоративні структури. За допомогою неконкурентних засобів приватизації в Донецькому регіоні було приватизовано 6480 об'єктів (65,5 відсотків від загальної кількості приватизованих). Однією з основних причин того, що велика кількість об'єктів не потрапила до ефективних власників, стала їх неконкурентна приватизація, однією з характеристик якої є перевага принципу соціальної справедливості над принципом економічної доцільності.

6. Оцінка корпоративної реструктуризації на мікрорівні здійснювалася також шляхом аналізу якісних показників, які характеризують результати роботи низки корпоративних підприємств Донецького регіону, сукупний обсяг виробництва яких в структурі промислового виробництва Донецького регіону перевищує 60 відсотків. Проведені дослідження свідчать про високу ефективність корпоративної реструктуризації економіки регіону. За період 2001-2003 рр. темп приросту валового доходу розглянутих корпоративних підприємств склав 42,1 відсотка, темп приросту

прибутку – 379,7 відсотка. Рентабельність розглянутих корпоративних підприємств регіону зросла на 4,2 відсотка.

7. Оцінка корпоративної реструктуризації на макрорівні засвідчила про зростання основних кількісних показників, що характеризують розвиток економіки Донецького регіону. Значним темпам росту економіка регіону завдячує збільшенню обсягів виробництва на приватизованих підприємствах, питома вага яких в структурі промислового виробництва регіону збільшилась з 85,5 відсотка у 2000 р. до 88,3 відсотка у 2003 р. Оцінка якісної складової корпоративної реструктуризації економіки регіону свідчить про її високу ефективність. Так, темпи росту середньомісячної заробітної плати випереджають темпи росту споживчих цін. Особливо слід відзначити випереджаючі темпи росту заробітної плати на приватизованих підприємствах регіону порівняно з показниками по повному колу підприємств. Постійно зменшується також частка збиткових підприємств в економіці регіону.

8. Підвищення ефективності корпоративної реструктуризації економіки регіону на мікрорівні можливе за рахунок удосконалення процедури приватизації державного та комунального майна. Для цього необхідно допускати до участі у проведенні конкурсів на право придбання об'єктів приватизації тільки тих суб'єктів господарювання, які є потенційними ефективними власниками. У роботі визначено ознаки приналежності суб'єктів господарювання до класу ефективних власників, якими є: 1) наявність науково обґрунтованої стратегії подальшого розвитку об'єкту, що приватизується; 2) наявність кваліфікованого менеджменту, здатного реалізувати таку стратегію; 3) наявність достатньої для реалізації стратегії кількості фінансових ресурсів.

9. Існуючу класифікацію корпорацій в залежності від цілей функціонування, уточнено шляхом розділення всього розмаїття класичних корпорацій на автономні та публічні. До автономних віднесені: закриті акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, командитні товариства, повні товариства. До публічних віднесені відкриті акціонерні товариства. Результати проведених досліджень свідчать про те, що українські відкриті акціонерні товариства за своєю організаційно-правовою сутністю є публічними, а за економічною – не є такими. Запропоновано українські відкриті акціонерні товариства назвати перехідними корпораціями.

10. Перспективним напрямом підвищення ефективності корпоративної реструктуризації на мікрорівні є стимулювання перехідних корпорацій до перетворення їх у публічні шляхом впровадження системи корпоративного управління і надання пільг при оподаткуванні прибутків, що спрямовуються на виплату дивідендів.

11. Підвищення ефективності корпоративної реструктуризації на макрорівні планується досягти за рахунок створення в економіці регіону нового господарського органу - міжгалузевої регіональної корпорації, яка здатна забезпечити реалізацію на регіональному рівні переваг корпора-

тивної форми організації господарської діяльності.

Отримані залежності, закономірності, сформульовані визначення, підходи до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіону визначають наукову новизну проведеного дослідження. Отримані результати, виявлені недоліки, розроблені заходи по підвищенню ефективності корпоративної реструктуризації економіки регіону на мікро і макrorівні становлять практичну площину наукової значущості проведеного дослідження.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Верескун М.В. Оцінка корпоративної реструктуризації регіонального господарства // Схід. – 2004. - № 5(63). – С. 9-14.
2. Верескун М.В. Стратегия развития региональной экономики в условиях разгосударствления собственности // Вісник Українського державного університету водного господарства та природокористування. Серія: Економіка. – Рівне: УДУВГП. – 2003. – Вип. 1(20). – С. 25-30.
3. Верескун М.В. Проблемы распределения полномочий между центром и регионами в условиях разгосударствления собственности // Город, регион, государство: проблемы распределения полномочий. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины, ООО “Юго-Восток, Лтд”. – 2003. – С. 41-46.
4. Верескун М.В. К вопросу о повышении эффективности управления экономикой Донецкого региона // Вісник Приазовського державного технічного університету. – 2003. – Вип. № 13. – С. 343-346.
5. Верескун М.В. Анализ эффективности работы негосударственных предприятий Донецкого региона // Вісник Приазовського державного технічного університету. – 2004. – Вип. № 14. – С. 381-385.
6. Верескун М.В. Стратегия развития региональной экономики в условиях трансформации собственности // Матеріали Першої всеукр. наук.-практ. конф. “Україна наукова ‘2001’”. – Дніпропетровськ: Наука і освіта. – 2001. – Т.10. Економічні науки. – С. 25-26.
7. Верескун М.В. Особенности приватизации в Донецком регионе: итоги и перспективы // Матеріали міжнар. конф. “Актуальні проблеми і досвід місцевого самоврядування у Східноукраїнському регіоні”. – Донецьк: ІЕПД НАН України. – 2001. – С. 138-142.
8. Верескун М.В. Экономика Донецкого региона в условиях разгосударствления собственности // Тезиси докл. ІХ регион. науч.-тех. конф. – Мариуполь: ПГТУ МОН Украины. – 2002. – Т.1. – С. 201.
9. Верескун М.В. Актуальные проблемы управления приватизированными предприятиями Донецкого региона // Тезиси докл. VIII регион. науч.-тех. конф., посвященной 10-летию незави-

симости Украины. – Мариуполь: ПГТУ МОН Украины. – 2001. – Т.3. – С. 97-98.

АНОТАЦІЯ

Верескун М.В. Оцінка корпоративної реструктуризації економіки регіону. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.10.01 – Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. – Інститут економіко-правових досліджень НАН України, Донецьк, 2005.

Дисертація присвячена оцінці корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону та підвищенню її ефективності. Визначено сутність корпоративної реструктуризації економіки регіону та її основні складові. Обґрунтовано необхідність використання комплексного підходу до оцінки корпоративної реструктуризації економіки регіонів. Проведено кількісну і якісну оцінку корпоративної реструктуризації економіки Донецького регіону на мікро- і макрорівні. Визначено, що темпи і ефективність корпоративної реструктуризації є досить високими. Пропонується підвищення ефективності корпоративної реструктуризації на мікрорівні за рахунок удосконалення приватизаційних процедур, а також стимулювання перетворення перехідних корпорацій у публічні. Підвищити ефективність корпоративної реструктуризації на макрорівні запропоновано шляхом створення в економіці регіону нового господарського органу – міжгалузевої регіональної корпорації.

Ключові слова: економіка регіону, оцінка, корпоративна реструктуризація, ефективність, корпорація, приватизація.

АННОТАЦИЯ

Верескун М.В. Оценка корпоративной реструктуризации экономики региона. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.10.01 – Размещение производительных сил и региональная экономика. – Институт экономико-правовых исследований НАН Украины, Донецк, 2005.

Диссертация посвящена оценке процессов корпоративной реструктуризации, происходящих в экономике региона, и повышению их эффективности.

Предложено определение понятия “корпоративная реструктуризация экономики региона” и определены основы комплексного подхода к оценке корпоративной реструктуризации экономики региона. Определено, что в условиях корпоративной реструктуризации Донецкий регион может рассматриваться как квазикорпорация. Доказано, что основным фактором корпоративной реструктуризации экономики региона выступает разгосударствление собственности, основной составляющей которого является приватизация государственного и коммунального имущества.

Установлены оценки корпоративной реструктуризации экономики региона на микро- и макроуровне с использованием совокупности количественных и качественных показателей. Количественная оценка на микроуровне была получена посредством анализа результатов процесса приватизации государственного и коммунального имущества. За период с 1992 по 2004 гг. сменили форму собственности 9893 объекта, 71% из которых (7015 объектов) трансформировались в различные корпоративные структуры. К основным положительным результатам данного процесса можно отнести: ликвидацию государственной монополии на средства производства; создание в экономике Донецкого региона большого числа негосударственных предприятий и организаций; формирование рыночных институтов и конкурентной среды; создание предпосылок для перераспределения и концентрации собственности в руках более успешных предпринимателей. Для осуществления качественной оценки корпоративной реструктуризации на микроуровне в диссертации были проанализированы результаты работы десяти крупнейших корпоративных предприятий Донецкого региона. Проведенные исследования свидетельствуют о повышении эффективности работы корпоративных предприятий региона, что говорит о высоком качестве процессов корпоративной реструктуризации.

Установлены количественная и качественная оценки корпоративной реструктуризации на макроуровне. Исследованы основные тенденции развития экономики Донецкого региона в условиях начавшегося экономического роста. Основным фактором экономического роста в регионе можно признать рост объёмов промышленного производства на приватизированных предприятиях. В целом за период 2000-2003 гг. объем промышленного производства в Донецком регионе удвоился. Полученные в диссертации результаты свидетельствуют о высоких темпах корпоративной реструктуризации, и её общем положительном влиянии на экономику региона. Результаты анализа качественных показателей свидетельствуют о высокой эффективности корпоративной реструктуризации экономики региона.

Для повышения эффективности процесса корпоративной реструктуризации на микроуровне предложено усовершенствовать приватизационные процедуры. Предложено использовать на практике признаки отнесения субъектов хозяйствования к классу эффективных собственников. Доказано, что их использование позволит улучшить результаты процесса приватизации за счёт передачи государственного и коммунального имущества в руки эффективного собственника. На основании проведенных исследований конкретизирована классификация корпоративных структур в зависимости от целей деятельности. Группу классических корпораций предложено разбить на две подгруппы: автономные и публичные. В процессе исследования особенностей становления и функционирования корпораций в экономике Донецкого региона определено, что корпорации, сформированные путём трансформации бывших государственных предприятий нельзя отнести ни к одному из этих видов корпоративных структур. Предложено такие корпорации называть пере-

ходными. Доказано, что для повышения эффективности процесса корпоративной реструктуризации на микроуровне необходимо стимулировать превращение переходных корпораций в публичные посредством внедрения в хозяйственную практику принципов корпоративного управления и налогового стимулирования корпораций к выплате дивидендов. Для повышения эффективности корпоративной реструктуризации на макроуровне рекомендовано создать в экономике региона новый хозяйственный орган – межотраслевую региональную корпорацию, которая должна строиться на принципах публичной корпорации и функционировать на предпринимательской основе. Функционирование межотраслевой региональной корпорации позволит на региональном уровне использовать преимущества, заложенные в корпоративной форме организации хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: экономика региона, оценка, корпоративная реструктуризация, эффективность, корпорация, приватизация.

SUMMARY

Mikhail V. Vereskun. Estimation of Corporate Restructuring of Economy of Region. - Manuscript.

Thesis for a Candidate's degree in economic sciences on specialty 08.10.01 -Placing productive forces and the regional economy. - The Institute of Economic and Law Studies of Ukraine's National Academy of Sciences, Donetsk, 2005.

The dissertation is devoted to estimation of corporate restructuring of the economy in Donetsk region and to increasing of its efficiency. The essence of corporate re-structuring of economy in Donetsk region, as well as its basic components have been determined. The necessity to apply a complex approach to estimate the corporate restructuring efficiency of regional economy was grounded. Quantitative and qualitative estimation of corporate restructuring of economy in Donetsk region was made. It was found that the efficiency of corporate restructuring if carried out at a rather a higher rate was high. It is suggested that the corporate restructuring efficiency at micro-level should be increased through improving privatization procedures and stimulating the transformation of transitional corporations in public ones. In order to increase the corporate restructuring efficiency at macrolevel it is proposed that a new economic body - inter-industrial regional corporation should be established in the region.

Key words: economy of region, estimation, corporate restructuring, efficiency, corporation, privatization.

Підписано до друку 21.03.2005.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Обл.- вид. арк. 0,9. Тираж 100 прим.
Замовлення № 51.

Надруковано у поліграфічному центрі
Приазовського державного технічного університету МОН України.
87500, м. Маріуполь, вул. Університетська, 7.
Тел. (0629) 31-64-07.